

до самопізнання музиканта. Його підхід можна визначити як *гуманістичний*: у центрі навчання — особистість студента, його індивідуальний тембр, дихальний тип, психологічний стан. Педагог вимагав не копіювання «ідеального» звуку, а пошуку власного, автентичного звучання, що розвиває естетичне чуття і свободу виконавського мислення.

Наукова новизна представленого дослідження полягає у виявленні ролі педагогічних принципів Макса Шлоссберга як системотворчого чинника еволюції американського трубного мистецтва. Його методика стала перехідним етапом від європейських педагогічних моделей до формування самобутньої національної школи, що відзначається комбінацією технічної довершеності та індивідуальної виразності.

Таким чином, педагогічна спадщина Макса Шлоссберга залишається актуальною в сучасній музичній освіті. Його принципи — системність, усвідомленість, природність і художня цілісність — визначають орієнтири для підготовки трубачів ХХІ ст. Звернення до його методики сприяє не лише вдосконаленню технічних навичок, але й формуванню глибшого розуміння музики як мистецтва духовного вираження. У цьому сенсі школа Шлоссберга є не просто історичним явищем, а живою традицією, що продовжує впливати на розвиток світової виконавської культури.

Ю. Карчова

НАРОДНОПІСЕННЕ ВИКОНАВСТВО В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ

Yu. Karchova

FOLK SONG PERFORMANCE IN MODERN REALITY

Народнопісенне виконавство, зберігаючи та концентруючи в собі інтонаційний код нації, на зламі тисячоліть постає в статусі виразника національної ментальності, основи художньої рефлексії. Інтенсивність відродження настанов народнопісенного виконавства в реаліях сучасності пов'язана із численними його модифікаціями. Позначені суб'єктивним мистецьким осягненням, вони урізномбарвлюють простір національного мистецтва, демонструють надактивний процес дифузії фольклорної, академічної та естрадної царин та водночас створюють прецеденти новаційного синтезу видів мистецтва — новітньої трансформації його первинної синкретичності.

Проте такий синкретизм, що є суголосним загальній тенденції глобального синтезу мистецтв і творення нової, багатовимірної художньої реальності, формує як нові модули репрезентації народнопісенного виконавства, так і нові небезпеки збереження його питомих настанов. З одного боку, це знаходить прояв у насиченні сучасного художнього простору тими формами репрезентації мистецької діяльності, що функціонально пов'язані з фестивалним та конкурсним рухом. Безумовно активізуючи художнє життя — часто за підтримки держави та громадських інституцій, вони мають фінансовий фундамент. У деяких випадках це ускладнює прилучення до них нових виконавців і колективів, а потреба в необхідності дотримання настанов фестивалів-конкурсів може обмежувати коло учасників. До того ж, складність й обмеженість участі етнофорів — носіїв народної пісенності в таких заходах стає чинником звуження їх виконавської аури.

Дифузія царин музичного мистецтва, з іншого боку, сприяючи певним чином відродженню значущості народнопісенного виконавства та закріпленню його настанов у художній перцепції, водночас містить у собі небезпеку збереження пісенної традиції в її первинному, автентичному вимірі. Це позначається у винятково інтенсивній модуляції народнопісенного виконавства в культурний простір міста, набутті статусу носіїв народної пісенності представниками професійного музичного середовища та тенденції професіоналізації народнопісенного виконавства. Це позначається і в загальному для музичного мистецтва процесі синтезування стильових показників, зокрема сучасних спрямувань естради, у які «вписуються» стильові та виконавські конструкти народної пісенності.

Нові реалії буття виконавця народної пісні, який вільно реалізується в принципово синтетичному просторі культури та «переміщується» в його площинах, обумовлюють необхідність формування нових методичних засад професійного виховання співака. На інтелектуальному рівні вони мають забезпечувати досягнення високого рівня осмислення власної творчої місії як носія колективної духовної спадщини. На технічному, виконавському рівні одним із нових методичних завдань стає формування виконавської мобільності співака, його здатності до гнучкого реагування на зміну «стильового простору», умов виконання та специфіку сучасної художньої комунікації, що характеризується, зокрема, активізацією діалогу виконавця й аудиторії.

Як проблематизуючий чинник сучасного функціонування народнопісенного виконавства виокремимо й потребу збереження регіональної специфіки, обумовлену її певним нівелюванням в умовах урбанізації та активної міграції, а також загрозою її репрезентації як своєрідної виразової «локусної екзотики» в глобалізованому культурному просторі сучасності. Це актуалізує необхідність формування свідомої виконавської позиції співака на основі осмислення народної пісенності в її регіональному різноманітті як утілення художнього коду нації.

Органічне «вписування» народної пісенності в обрії композиторського мислення є одним із маркерів сучасної мистецької рефлексії. Проте опанування новітніх варіантів мистецької інтерпретації народної пісні та творення нових версій народнопісенного виконавства у виконавській практиці та освітньо-мистецькому процесі ускладнює дисонанс між затребуваністю таких нових творів і рівнем їх досяжності.

Народнопісенне виконавство, зберігаючи іманентну сутність і значущість для нації, у реаліях сучасності є імпульсом нескінченного, багатовимірного розгортання інтерпретаційного виконавського процесу, у якому традиції народної пісенності постають як вічна компонента музичного тезаурусу та основа творення нової, синтетичної художньої реальності.